

Wiggo Ditlefsen
Ringveien 4, Lanes
9130 HANSNES

Tillatelse til oppføring av naust på eiendom Rotengen 57/1, 2, Skipsfjord landskapsvernområde, Karlsøy kommune

Vi viser til søknad i e-post 30.11.16 om bygging av naust i Skipsfjord landskapsvernområde.

Vedtak

Fylkesmannen i Troms gir Wiggo Ditlefsen dispensasjon til å bygge naust på eiendom gnr. 57 bnr. 1, 2 i Skipsfjord landskapsvernområde.

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.
Saken er vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

1. Dispensasjon gis for å føre opp ett naust med sjå og overbygg. Bygningen skal benyttes som naust.
2. Naustet plasseres der det gamle naustet stod. Langveggene til naust med overbygg skal ligge innenfor, og i samme høyde fra sjøsida som, de gamle russestokkene som markerer plassering av gammelt naust.
3. Naustet skal ha en størrelse med ytre mål maks. 8 meter langt og maks 5 meter bredt. I tillegg kan det på baksiden bygges en sjå/inngang 1,5 meter lang og 2 meter bredt, og et overbygg 5 meter langt og 3 meter bredt inntil langveggen mot nord.
Mønehøyde kan være maks 4,6 meter, slik at takvinkel blir 33 grader. Mønet på sjåen skal ikke være høyere enn rafthøyde på naustet, og kan ha pulttak eller saltak. Det kan settes inn to vinduer på langvegg mot sør, et vindu på langvegg mot nord, og dør i kortveggen på sjå.
4. Naustet fundamenteres på en såle av betong, og med en høyde med leca. Bygget skal følge terrenget. Sjå og overbygg fundamenteres på pilarer som støypes på stedet eller på stein.
5. Naustet kles med stående, slett kledning av trepanel, og males enten i mørk rød farge, eller holdes umalt, alternativt settes inn med jernvitrol. På taket legges svart papp på rull, eller bølgeblikk.
6. Kulturvernmyndighetene kjenner ikke til at det er registrert automatisk freda kulturminner her. Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget og Troms fylkeskommune, kulturretaten, omgående, jf Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8. Det forutsettes at dette pålegget formidles til den/de som skal utføre arbeidet i marken.
7. Arbeidet med oppføring av naustet skal være ferdigstilt **innen 3 år fra dato for denne dispensasjonen.**

Søker må selv sørge for å innhente andre nødvendige tillatelser. Vi presiserer at dispensasjonen er gitt uten ansvar mht nabo-, eiendoms- eller privatrettslige forhold. Dette er en byggesak, og søknaden må behandles etter plan- og bygningsloven av kommunen. I følge Sametinget trengs ikke saken å behandles som en dispensasjonssak etter kulturminneloven ettersom naustet ikke berører automatisk freda kulturminner eller sikringssonen etter kulturminneloven.

Klage på vedtak

Vedtaket kan ifølge forvaltningsloven §§ 28 og 29 påklages til Miljødirektoratet inne **tre uker**. En eventuell klage med begrunnelse sendes til Fylkesmannen i Troms.

Søknad og saksgang

Det søkes om tillatelse til å bygge naust på gnr. 57 bnr. 1 i Skipsfjord i Karlsøy kommune. Det søkes om et naust på 5x8 meter og mønehøyde 4,25 m (ca 26 grader). Det vil si et større naust enn det som er beskrevet i forvaltningsplanen for landskapsvernområdet, som er på 4x6 meter. Begrunnelsen for å søke om større naust, er å få plass til båt på 18 fot (5,6 m) som er tenkt å vinterlagres på båtvogn i naustet, og som kan tas opp ved behov, som ved dårlig vær. Båt med opplagsvogn er 7,7m lang, 2,1m bredt og 2,7m høyt. Det er tenkt å mure opp en grunnmur på 5x8 meter med såleblokk og en høyde med leca. Torva vil bli fjernet og lagt opp på fjøstaket der det mangler torv. Vedlagt søknaden er bilde av båt og målsatt tegning av naust.

Søknaden ble sendt til Troms fylkeskommune og Sametinget for uttalelse med brev av 15.12.2016 ettersom det omsøkte bygget var større enn rammen i forvaltningsplanen.

Fylkeskommunen uttalte seg i brev av 23.12.2016. De viste til at et naust på 5x8 meter er mindre enn et tradisjonelt åtringsnaust, og slik sett kan sies å være innenfor nausttradisjon i et fiskerbondemiljø. Dagens båter er imidlertid betydelig mindre enn åtring størrelse, men ettersom båten blir satt på vogn, blir totallengden lengre. Når det gjelder tilpasning til bebyggelsen kan de ikke se at et naust som omsøkt skulle være problematisk. De viser til at et naust med den omsøkte størrelsen vil gå utenfor den tidligere nausttomta som det i forvaltningsplanen er gitt tillatelse til å bygge på. I og med at den ligger i et automatisk freda kulturminnefelt, vil uberørt grunn bli berørt. De mener tiltaket vil kreve dispensasjon fra kulturminneloven, og viser til egen uttalelse fra Sametinget.

Sametinget sendte 28.03.2017 brev med varsel om befaring. De viste til at det omsøkte naustet ligger innenfor sikringssonen til et felt med automatisk fredete samiske hustuffer (Askeladden-id 48510), og at det har stått et gammelt naust på tomte. Siden naustet ligger i sikringssonen til automatisk fredete kulturminner, krever saken at det blir gitt dispensasjon fra kulturminneloven, og Riksantikvaren er vedtaksmyndighet. Sametinget gir tilrådning til vedtaksmyndighet. De vil gjøre en befaring til nausttomta for å kunne gjøre en vurdering.

Det ble foretatt befaring 7.-8. juni 2017 med deltagere fra arkeologi og bygningsvern fra Sametinget, samt grunneier.

Sametinget uttalte seg i brev av 10.07.2017. De vurderte at bygging av naust i den størrelsen det er søkt om, ikke er i konflikt med de automatisk fredete kulturminnene på eiendommen. Sametinget er i utgangspunktet positive til å utvide naustet. De viser til at tidligere naust i henhold til SEFRAK-registreringen har vært på 4x6 meter og i tillegg hatt overbygg på sidene til robåter samt tilbygg (sjå). De anbefaler en takvinkel omkring 30-33 grader. Mønehøyden bør vurderes ut fra takvinkel og bredde på naust. De anbefaler svart papp på rull (ikke shingel; taksteinetterligning) eller bølgeblikk. De anbefaler også slett kledning og rene linjer, samt at naustet følger terrenget. De ønsker at naustet i minst mulig grad skal dominere kulturlandskapet, og at man unngår iøynefallende fargesetting og/eller dekor som profilert listverk og gerikter og for mange vinduer. De foreslår rød farge, siden det er den tradisjonelle fargen på naust. Alternativt umalt, slik at det kan gråne naturlig, eventuelt innsatt med jernvitrol for å få gråfargen med en gang.

Fylkesmannen, Karlsøy kommune og Troms fylkeskommune var på befaring 14. september 2017. Det ble avtalt at søker skulle sende ny målsatt tegning til søknaden.

Søker sendte med e-post 14.11.2017 ny tegning med byggetrinn 1 som er selve naustet, byggetrinn 2 som er inngangsparti mot øst (fjellet), og byggetrinn 3 sidebygg. Det vises til at naustet på tegning er mye likt det gamle naustet, og blir satt opp nøyaktig på samme sted som det gamle, mellom de to russestøkkene. Det vil si at det blir like bredt som det opprinnelige naustet, men litt lenger for å få mulighet til å sette inn 18 fots båt vist til i opprinnelig søknad. Vedlagt e-posten var ny målsatt tegning av naust, og kopi av SEFRAK-registrering av naustet.

Fylkesmannen sendte foreløpig svar på søknaden 15.12.2017 på grunn av stor arbeidsmengde. Det har i etterkant vært kontakt via e-post og telefon, også med lokalkjente.

Regelverk

Skipsfjord landskapsvernområde ble opprettet 15. desember 1978, og forskriften ble revidert 4. juni 2004. Formålet med vernet er å bevare et vakkert naturområde med kulturlandskap som er typisk for de ytre kyststrøkene i Troms med et upåvirket vassdrag, vitenskapelig interessante geologiske forekomster og et karakteristisk og til dels rikt plante- og dyreliv.

I verneforskriftens § 3 punkt 1 heter det at: *«Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter. Eksempler på dette er: oppføring av nye bygninger, anlegg og varige eller midlertidige innretninger,»*. Videre heter det at: *«Opplistingen er ikke uttømmende. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig»*.

Etter § 5 punkt 7 i verneforskriften kan forvaltningsmyndigheten, som i dette tilfelle er Fylkesmannen, gi tillatelse til: *«Oppføring av hytter og andre bygninger i samsvar med forvaltningsplan, i områder der dette ikke vil forringe verneverdien vesentlig. Det kan stilles krav til utformingen av nye bygninger»*. Forvaltningsplan for Skipsfjord landskapsvernområde, Karlsøy kommune, -delplan I: bygninger og anlegg ble vedtatt av Fylkesmannen i Troms 30.06.2004.

I følge naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak

dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I tillegg skal forvaltningsmyndigheten vurdere slike søknader i forhold til prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Vurdering

Søknaden om å sette opp naust må behandles etter naturmangfoldlovens § 48 fordi det søkes om et større naust enn det som er satt som ramme i forvaltningsplanen.

I forvaltningsplanen står det under omtalen av hvilke nye bygg som kan føres opp på denne eiendommen: «*Nytt naust kan bygges opp igjen der det gamle har stått. Det gamle naustet har stått innenfor sikringssona til de automatisk freda kulturminnene, og et nytt kan derfor bare bygges opp igjen på den gamle tomten.*» Om utforming står det: «*Dersom naustet på bnr. 1, 2 settes opp skal det ha samme grunnflate og størrelse som det som tidligere stod der, 4m x 6m i 1 etasje, og ha tradisjonell utforming.*»

Kunnskapsgrunnlaget – naturmangfoldloven § 8

Skipsfjord er et landskapsvernområde med dyrelivsfredning, og verneformålet er både knyttet til naturområdet med kulturlandskapet og til geologiske forekomster, plantelivet og dyrelivet.

I forbindelse med arbeidet med forvaltningsplanen ble det gjort registreringer og vurderinger av botanikk og kulturlandskap, av fugleviv og av kulturminner. Det er ikke gjort landskapsanalyser i Skipsfjord. Det omsøkte tiltaket er innenfor forvaltningsplanens planområde.

Naustet vil ikke være i konflikt med viktig trekklei for rein, kwartærgeologisk elementet, vegetasjon med spesiell verdi, eller delområder med viktig funksjon for fugl.

Kulturminner ble registrert i forbindelse med arbeidet med forvaltningsplanen. På Sametingets befaring i forbindelse med denne saken, ble de automatisk fredete kulturminnene på eiendommen innmålt og kontrollregistrert. Resultatene er lagt inn i databasen Askeladden.

Bygninger i Skipsfjorden ble registrert og vurdert i 1981-1982 av Ingebjørg Hage. Det gamle naustet som da var delvis forfalt, ble beskrevet slik: «*Naustet er antagelig bygd etter århundreskiftet, årstallet 1919 er malt inni. Det er 5,8 m langt og 4,8 m bredt, og er i bindingsverk. Høyden fra bakken til raftet er 2,3 m og til toppen av taket 4,3 m. Det er kledd med låvepanel, og på taket er det papp.*». Videre: «*På øversiden av naustet har det stått en sjå som nå er falt sammen. Den var bygd inntil naustveggen, i bindingsverk, og hadde pulttak som var tekt med torv.*». I rapporten er det en målsatt skisse av naustet.

I følge SEFRAK-registrering fra 1981, ajourført i 1993, er naustet bygd ca 1905-1920. I skjemaet er det bilder tatt i 1981 av naustet fra ulike vinkler, og en grov planskisse. Det gamle naustet falt etterhvert ned, og til erstatning for det, ble det på midten av 1980-tallet ført opp et nytt naust på den gamle nausttomten. Dette naustet ble imidlertid tatt av vinden vinteren 1993. På Sametingets befaring ble søknaden også vurdert i forhold til bygningsvern.

Fylkesmannen vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte beslutning, jf kravet i naturmangfoldlovens § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 er derfor ikke brukt.

Økosystemtilnærming og samlet belastning – naturmangfoldloven § 10

Virkningen av alle tiltak og all aktivitet skal vurderes samlet, både summen av tidligere, nåværende og framtidig påvirkning av naturmangfoldet. Hensikten er å hindre gradvis reduksjon av verneverdiene.

Verneverdier som kan bli påvirket av bygningen er først og fremst kulturminner og landskap.

Sametinget konkluderer med at naustet ikke er i konflikt med de automatisk fredete kulturminnene på eiendommen. Den nærmeste tufta ligger 12 meter fra ytterveggen til det omsøkte naustet. Naustet vil heller ikke bli liggende innenfor sikringssonen på 5 meter (jf. kulturminneloven) til noe kulturminne. Det er vernesonen på 50 meter fastsatt i forvaltningsplanen som blir berørt. Det vil si at tiltak innenfor sonen ikke skal skjemme automatisk freda kulturminner, og at det er meldeplikt på tiltak som kan virke inn på de automatisk freda kulturminnene. Vi oppfatter at når kulturminnemyndigheten uttaler seg positivt til naustet, har de også vurdert at det ikke vil virke skjemmende på automatisk freda kulturminner. Vi forutsetter da at Sametingets anbefalinger til utforming og materialbruk blir fulgt.

Et punkt i strategien i forvaltningsplanen er: *«Naust er en av de tradisjonelle bygningstypene i fjorden, men i dag står det ingen der. Ved vurdering av hvor det kan bygges naust tas det utgangspunkt i de tidligere landbrukseiendommene, om det tidligere har stått naust på eiendommen og om det kommer i konflikt med andre verdier»*. Gjennom arbeidet med forvaltningsplanen er det gjort en helhetlig vurdering av hvor det kan bygges naust i Skipsfjorden. Hensynet til verneverdier og omfanget av bygging, samlet belastning, er vurdert i den prosessen. Naustet er tenkt å stå der det to ganger tidligere har vært naust, og det er derfor ikke noe nytt element i landskapet. Det står ingen naust i Skipsfjorden i dag, og det er positivt å få den typen bygning representert i bygningsmiljøet igjen. På gamle bilder ligger stokker av russetømmer på utsida av veggen. De ligger der fortsatt, og viser plassering av naust.

Rammen for naust i forvaltningsplanen er 4m bredde x 6m lengde=24m², maks 2m til raft og maks 3,5m til toppen av taket. Naustet det søkes om er større enn rammene i forvaltningsplanen. I planen er det lagt til grunn at: *«Eventuelle tilbakeføringer til opprinnelig utseende kan tillates med bakgrunn i dokumentasjon»*. I søknaden vises det til det gamle naustet. Mål og utforming på det opprinnelige naustet er dokumentert i tidligere registreringer og bilder. Ut fra oppmåling av Ingebjørg Hage var det gamle naustet 4,8 m bredt og 5,8 m langt, dvs 27,84m² uten sjå og overbygg. I tillegg har hun notert at det har stått en sjå på oversiden av naustet. Bilder viser dessuten at det har vært en konstruksjon inntil siden på naustet. I SEFRAX-registeret er det notert at naustet var 4 m bredt og 6 m langt, med sjå på 2 m bredde og 4 m lengde, dvs et bygg på 32m² som totalt var 10 meter langt. Det søkes nå om et naust på 5m bredde og 8m lengde, og sjå på 1,5m bredde og 1,5m lengde, dvs et bygg på 42,25m². I tillegg søkes det om et sidebygg/overbygg på 3x5 meter, dvs 15m². Vi har fått opplyst at det langs langveggen har vært et overbygg for robåter. Russetømmeret på begge sider avgrenset bredden på naust med overbygg. Det var store vinduer mot sjøen, men ikke på langveggene. Sjøen var minst 2 meter bred, og det var dør på endeveggen til sjåen. Naustet hadde stående kledning, og det var papp på taket.

Det søkes om et naust som er lengre enn det gamle, men en sjå som er kortere. Totallengden på bygget vil bli litt kortere enn det gamle, men arealet blir noe større. Ingebjørg Hage målte raftøyden til 2,3m og høyden til toppen av taket, dvs mønehøyden, til 4,3m. Det søkes om en raftøyde på 3m og mønehøyde på 4,63m.

Kulturetaten i fylkeskommunen uttalte til den første søknaden uten tilbygg, at naustet likevel vil bli mindre enn et tradisjonelt åtringsnaust, og kan slik sett være innenfor nausttradisjonen i et fiskerbondemiljø. De kan ikke se at naust som omsøkt skulle være problematisk med tanke på tilpasning til bebyggelsen. Sametinget er i utgangspunktet positive til å utvide naustet. De viser til at tidligere naust i henhold til SEFRAK-registreringen har vært 4x6 m og i tillegg hatt overbygg på sidene til robåter og tilbygg/sjå. De anbefaler takvinkel på 30-33 grader. Tradisjonelle tak hadde 33-34 graders vinkel. Videre at mønehøyden bør vurderes ut fra takvinkel og bredde på naustet. Med en takvinkel på 33 grader er i følge søknaden mønehøyden 4,63m.

Fylkesmannen mener at selv om selve naustet det er søkt om er noe lengre enn det gamle, vil det være innenfor den totale lengden på det gamle, og ha samme bredde. Vi vurderer at størrelsen på naust med sjå ligger innenfor rammene av det som kan tillates ut fra dokumentasjon av det gamle naustet. For øvrig var det tidligere ikke uvanlig på kysten med et stort naust i forhold til fjøset. Ettersom vurderingene er gjort konkret ut fra dokumentasjon av det gamle naustet, mener vi denne saken ikke vil skape presedens.

Kostnader ved miljøforringelse – naturmangfoldloven § 11

Fylkesmannen vurderer at bygging av naust ikke vil føre til miljøforringelse innenfor Skipsfjord landskapsvernområde dersom det skjer i tråd med vilkårene i denne dispensasjonen. Etter naturmangfoldlovens § 70 plikter likevel tiltakshaver å stanse dersom det oppstår skade eller fare for skade på naturmangfoldet. I slike tilfeller skal tiltakshaver om mulig også rette opp skaden.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder – naturmangfoldloven § 12

I forvaltningsplanen er det presisert at uthus og naust er bygg som godkjennes for bruk som uthus og naust. Med det mens tradisjonelle uthus og naust. Bruksendring kan i dette tilfelle ikke påregnes.

Det søkes om å fundamentere naustet på en såleblokk og med én høyde med leca. Torva blir da fjernet og lagt på fjøstaket. Begrunnelsen er at naust tidligere har vært for dårlig fundamentert, og har blåst ned. Sametinget anbefaler at naustet følger terrenget. Den gamle måten å bygge på var også at naustet fulgte terrenget. Det settes derfor som vilkår i dispensasjonen. Det bør fortrinnsvis gjøres ved at både såle og grunnmur følger terrenget, alternativt at såle følger terrenget, men at leca hogges til for skråning slik at panelet følger terrenget.

Konklusjon

For at forvaltningsmyndigheten skal kunne gi dispensasjon til et tiltak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 må to vilkår være oppfylt:

1. Tiltaket må ikke påvirke verneverdien nevneverdig.
Vilkåret innebærer at adgangen til å gi dispensasjon er snever. Hensikten er at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende bruk av dispensasjoner.

2. Tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål.

Det innebærer at tiltaket ikke må legge grunnlag for en utvikling som på sikt kan skade verneinteressene.

Av de vurderingene vi har gjort ovenfor, og med de tiltak som følger dispensasjonen, mener vi at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller stride mot vernevedtakets formål. Det er videre lagt vekt på at det i forvaltningsplanen er tatt høyde for at det kan føres opp naust på eiendommen der det gamle naustet har stått.

Med hilsen

Evy Jørgensen ef
miljøverndirektør

Heidi Marie Gabler
Fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Tenk miljø – velg digital postkasse fra Digipost eller e-Boks på www.norge.no

Kopi:

Karlsøy kommune, 9130 HANSNES

Troms fylkeskommune, kulturretaten, Postboks 6600, 9226 TROMSØ

Sámediggi/Sametinget, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 KARASJOK/KÁRAŠJOHKA

Vannøy reinbeitedistrikt v/Otto Hansen og Asbjørg Kitti 9135 VANNVÅG